

References:

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (1998). *About creation of a network of establishments for organization of rendering of medical help "Assistance-Ukraine", Decree of 04.12.1998 №1926.* Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1926-98-%D0%BF>
2. Baieva O.V., Cheban V.I. (2019) *Osnovy strakhovoi medytsyny [Fundamentals of insurance medicine].* DVNZ BMU, Chernivtsi, 274 c. (in Ukr.).
3. Kyfiak V.F. (2003) *Orhanizatsiia turystychnoi diial'nosti v Ukraini [Organization of tourist activity in Ukraine].* Knyhy-XXI, Chernivtsi, 300 c. (in Ukr.).
4. Martseniuk-Rozar'onova O.V., Nechyporuk V.M. (2018) *Status, Problems and Prospects of Tourism Insurance Development in Ukraine.* *Efektivna ekonomika [An efficient economy],* vol.11 Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/59.pdf (in Ukr.).
5. Ribun M.B. (2014) *Features of the insurance market in the field of tourism.* *Naukovyj visnyk NLTU Ukrainy [Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine],* vol. 24.2, pp. 274-281. (in Ukr.).
6. Ponomar'ova O.B., Marchenko A.O., Roman'ko V.Yu. (2018) *The role of insurance in the field of international tourism.* *Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky [Global and national problems of economy],* vol.23, pp.528-530(in Ukr.).
7. Suchkova A. E. (2017) *Tourist insurance: domestic and international practice* *Molodoj uchenyj [Young scientist],* vol.21, pp.253-255 Available at: <https://moluch.ru/archive/155/43918/> (in Russ.).
8. *Forinshurer strahovanie (2019) Strahovanie turistov (medrashodov). Rejting strahovyh kompanij Ukrainy za 3 mesjaca 2019 g. [Insurance of tourists (medical expenses). Rating of insurance companies of Ukraine for 3 months 2019].* Available at: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/19/3/49>

УДК 330.35:658

JEL Classification: G32, G34, E31

DOI: <http://doi.org/10.34025/2310-8185-2019-2.74.13>

А.В. Кругляно, к.е.н., доцент,

<https://orcid.org/0000-0002-4939-2901>

Чернівецький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Чернівці

**ОЦІНКА СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ПІДПРИЄМСТВА
В УМОВАХ ІНФЛЯЦІЇ**

Анотація

У дослідженні розглядаються економічні аспекти системи управління фінансами підприємства. Досліджені питання фінансів підприємства, їх структури, чинників формування. Особлива увага приділена визначенню поняття інфляції, її видів. Проаналізовано особливості впливу інфляції на формування фінансових ресурсів підприємства. Головним моментом управління фінансами в умовах інфляції є правильна їх оцінка. Для цього необхідно проводити коригування номінальної вартості з метою відображення реальної вартості

фінансів та активів підприємства. Для цього застосовуються відповідні методи урахування інфляційного впливу в роботі підприємств.

Ключові слова: фінанси підприємства, корпоративні фінанси, інфляція, реальна вартість фінансів підприємства, коригування вартості фінансів.

Andriy Kruhlyanko, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
<https://orcid.org/0000-0002-4939-2901>

Chernivtsy Trade and Economic Institute of KNUTE, Chernivtsy

ASSESSMENT OF THE ENTERPRISE FINANCIAL MANAGEMENT SYSTEM IN THE CONTEXT OF INFLATION

Summary

The study considers the economic aspects of the enterprise financial management system. The issues of enterprise finance, their structure, factors of formation are investigated. Selected sources of formation of the company's finances: own, mobilized, resources from redistribution. The advantages and disadvantages of these sources are analyzed.

Particular attention is paid to defining the concept of inflation, its types. Open and hidden inflation are highlighted. The peculiarities of the influence of inflation on the formation of financial resources of the enterprise are analyzed. The negative effects of data distortion in the financial statements have been identified.

The main point of financial management in the context of inflation is their correct assessment. To do this, it is necessary to adjust the nominal value in order to reflect the real value of the finances and assets of the enterprise. For this purpose appropriate methods of taking into account inflationary influence in the work of enterprises are applied: accounting of changes in the general level of prices (change in the purchase value of money), accounting in current prices, saving of the cost of capital.

Alternatively, you can use the hard currency financial reporting method.

Also use the method of adjusting the purchasing power of money, based on the assumption that the reporting date determines the value of assets, liabilities, income and expenses according to the average price level calculated as an index to the underlying.

Based on the result of adjusting the valuation of the finances and assets of the company, it is decided to adapt it. Adaptation means the process of adapting the adaptive system to changes in the external and internal operating environment.

Keywords: enterprise finance, corporate finance, inflation, real value of enterprise finance, adjustment of finance cost.

Постановка проблеми. Сучасний стан економіки, враховуючи наявні тенденційні явища, характеризується нестабільністю та необхідністю швидкого, обґрунтованого прийняття великої кількості рішень. Прийняття цих рішень потребує врахування значної кількості факторів, тому постає питання про знаходження найважливіших серед цих факторів та побудови на їх основі оптимальних підходів до вирішення тієї чи іншої проблеми, досягнення того чи іншого завдання.

Говорячи про економіку, як систему із багатьма структурними частинами, можемо визначити ряд елементів, категорій, які можуть слугувати такими собі сигналами, що попереджують про негативні тенденції, що розвиваються у економіці. Одним із чи не найважливіших таких елементів може слугувати інфляція, адже саме інфляція стає тим індикатором у економіці ринкового типу, який чи не найпершим вказує на розвиток прогресуючих негативних явищ, що в майбутньому можуть перерости у повноцінну кризу. Саме тому інфляція стає тим показником на основі, якого можна моделювати ситуацію в економіці країни й визначити її поточний стан. Водночас, інфляція є і результируючим показником, адже знецінення грошової одиниці тієї чи іншої країни фактично стає результатом неврахування потенційних можливостей та потужностей власної економіки, багаточисельної величини непродуманих кроків у фінансовій, інвестиційній сферах, виробництві.

На даний час в Україні спостерігається складна економічна та політична ситуація. Макроекономічна нестабільність змушує підприємства шукати ефективні шляхи роботи в таких складних умовах. Враховуючи це, підвищується актуальність дослідження механізмів ефективного управління фінансами підприємства в умовах високого темпу росту інфляції. Адже, якщо в звичайних умовах фінансова інформація відображає реальне становище суб'єкта господарювання, то в умовах складних економічних процесів така інформація буде деформована та не дасть змоги прийняти ефективні управлінські рішення. Значення обраної теми полягає в тому, що за умов ефективного управління фінансами підприємство буде не лише ліквідним та перспективним, а й прибутковим.

Аналіз досліджень і публікацій. Ряд напрацювань з корпоративних фінансів, інфляції та суміжних тем представлені авторами як вітчизняними, так і зарубіжними, зокрема, А. О. Азарова [1], А. В. Боднарчук [3], Н. Н. Бондина [4], С. Я. Деменьтьєва [6], О. М. Запорожан [8], А. Є. Казимов [9], К. О. Кіреєва [10], Л. О. Коваленко [11], О. І. Кремень [14], В. М. Кремень [14], О. Н. Лоскутова [22], А. А. Москальов [16], К. Є. Орлова [18], Н. В. Погожа [19], Т. В. Понедільчук [20], А. А. Приветкін [21], М. О. Распертов [22], П. М. Ремньова [11], І. Фішер [24], А. В. Чупіс [25]. Значна частина авторів відзначає важливість побудови ефективної системи управління корпоративними фінансами, прогнозуванням факторів їх формування в цілому, однак, мало досліджень розкривають особливості впливу такого важливого фактору, яким є інфляція, яка прямо і безпосередньо фактично формує вартість фінансових ресурсів підприємств.

Формулювання цілей та завдань. Мета дослідження полягає у обґрунтуванні шляхів удосконалення системи управління фінансами на підприємстві в умовах високих інфляційних очікувань.

Для досягнення поставленої мети дослідження необхідно виконати ряд завдань, зокрема:

- дослідити суть інфляції та особливостей її впливу на корпоративні фінанси;
- розглянути особливості системи фінансів суб'єктів господарювання;
- надати характеристику процесу управління фінансовими ресурсами в умовах високого темпу зростання інфляції;
- дослідити шляхи оптимізації структури капіталу підприємства в умовах інфляційних процесів.

Виклад основного матеріалу. В першу чергу розглянемо особливості фінансів підприємств – юридичних осіб, що дозволить чіткіше сформулювати особливості управління цією сферою в умовах макроекономічної нестабільності. Бочаров В. В наводить таку класифікацію фінансових ресурсів підприємства (рис. 1) [5].

Суб'єкт господарювання – юридична особа постійно стоїть перед вибору які джерела фінансування обрати – власні чи позикові. Позиковий капітал характеризується певними якостями, властивими лише для нього. Їх ми згрупували у таблицю 1:

Таблиця 1

Переваги та недоліки позикового капіталу

Переваги	Недоліки
Широкі можливості залучення	Ризик зниження фінансової стійкості та втрати платоспроможності
Забезпечує ріст фінансового потенціалу підприємства і темпів обсягів його господарської діяльності	Генерує меншу норму прибутку
Низька вартість	Висока залежність вартості позиченого капіталу від коливань кон'юнктури фінансового ринку
Здатність генерувати приріст фінансової рентабельності	Складність процедури залучення

Варто додати, що в залежності від джерел формування існують два способи залучення позикового капіталу – зовнішні та внутрішні. Зовнішні джерела позичкових коштів складаються з двох підгруп – зовнішні довгострокові й зовнішні короткострокові джерела позикового фінансового капіталу.

Особливим елементом системи управління фінансами підприємств є процес формування статутного капіталу суб'єкта господарювання. Вважаємо за доцільне уточнити визначення статутного капіталу.

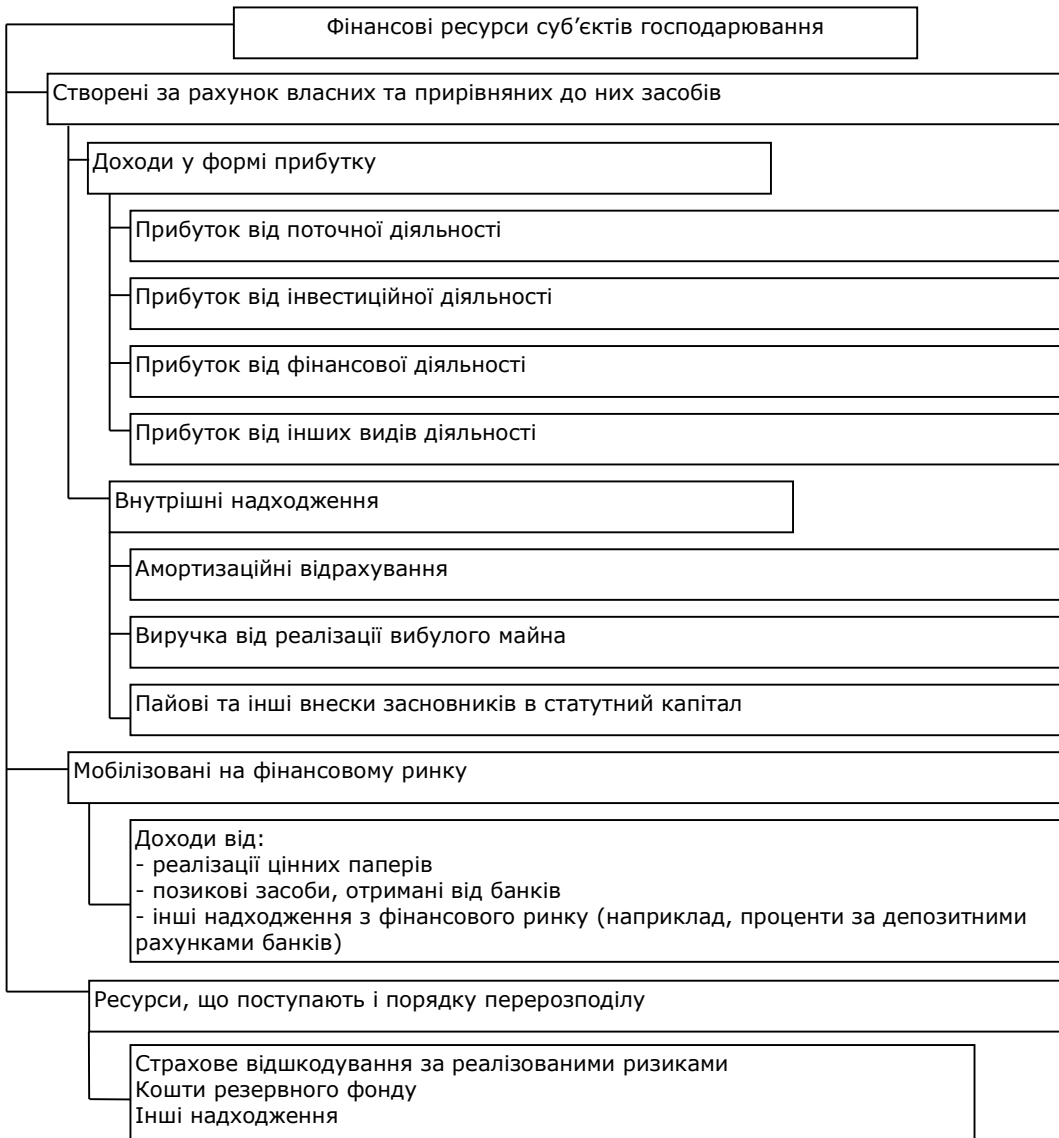

Рис. 1.1. Класифікація фінансових ресурсів суб'єктів господарювання

На наш погляд слушним є трактування статутного капіталу А. В. Боднарчуком як виду капіталу за організаційно-правовою формою підприємства, розмір якого визначається установчими документами відповідно до чинного законодавства і є сукупністю внесків засновників (учасників) в майно під час створення підприємства для забезпечення його статутної діяльності [3, с.67].

Визначившись із поняттями фінансів та капіталу підприємства, його видів та шляхів формування проаналізуємо вплив інфляції на ці процеси. Родоначальником теорії інфляції можна вважати шотландського економіста і державного діяча Дж. Ло, який розглядав це поняття у своїй роботі «Гроші і торгівля, розглянуті з пропозицією про забезпечення нації грошима» (1705). Термін «інфляція» вперше став вживатися в Північній Америці в період громадянської війни 1861-1865 рр. і означав процес збільшення паперово-грошового обігу [22, с.90].

Монетаристська теорія розглядає інфляцію як суто грошове явище, пов'язане зі збільшенням пропозиції грошей в економіці. Вона заснована на кількісній теорії грошей і рівнянні обміну, що пов'язується з ім'ям американського економіста І. Фішера, який в роботі «Купівельна сила грошей» (1911) проаналізував зв'язок між пропозицією грошей і витратами на купівлю товарів і послуг. Сам Фішер в даній роботі зазначає, що «алгебраїчний виклад рівняння обміну було дано Симоном Ньюкомбом в його талановитій, але недооціненій праці «Principiles of Political economy» [24, с.21]. Однак рівняння обміну, яке служить вихідною ланкою в монетаристській концепції інфляції, трактується однобічно, має недоліки у зв'язку з особливостями сучасної економічної системи.

У економічній літературі зустрічаються різні визначення інфляції. У багатьох підручниках пов'язують дане поняття із зростанням цін. Наприклад, К. Макконнелл і С. Брю наводять наступне визначення: «Інфляція – це підвищення загального рівня цін» [15, с.163]. Н. Менк'ю пише: «Збільшення загального рівня цін називається інфляцією» [17, с.604]. П. Самуельсон, В. Нордхауз зазначають: «Під інфляцією ми розуміємо підвищення загального рівня цін» [23, с.612].

Отже, інфляція – це процес знецінення грошей внаслідок перевищення кількості грошових знаків, які перебувають в обігу, щодо суми товарних цін, що виявляється у їх зростанні. Даючи визначення інфляції як складному, багатоелементному процесу, краще виходити з думки, що він виявляє себе в фінансовому секторі, а його витoki виходять із порушення економічного циклу функціонування країни, кризового стану економіки, а тому можемо визначити, що інфляція – це порушення вимоги закону грошового обігу, результатом якого є надмірний обсяг грошей які випущені в економічний обіг, що призводить до загального підвищення цін, знецінення грошей. Якщо товарна маса перевищує грошову, то в економіці буде спостерігатися дефляція.

Поглиблення інфляції від прихованої до стрімкої, що відбувається в країні періодично, зумовлено, з одного боку, вкрай непродуманою

структурою виробництва, його низькою ефективністю, падінням темпів росту, а як наслідок зменшенням абсолютних обсягів виробництва, з іншого – нарощуванням дефіциту Державного бюджету, зменшенням надходження доходів та збереженням на стабільному рівні чи зростанні витрат держави.

Що ж до форм виявлення інфляції то тут також ми спостерігаємо певну однозначність при поданні ученими класифікації цього поняття:

- відкрити чи цінову;
- приховану, чи пригнічену інфляцію – фактичне зростання цін при офіційно стабільному їх рівні.

На основі отриманої звітності та з урахуванням інфляційних тенденцій фінансовому аналітику, директору, бухгалтеру легше зрозуміти реальне фінансове становище підприємства та прийняти правильне управлінське рішення. Складна макроекономічна ситуація стимулює компанії до здійснення адаптації, тобто управління в умовах високої інфляції.

Одним з управлінських аспектів є вивчення особливостей оцінки ефективності управління фінансами в умовах макроекономічної нестабільності. Інфляція робить згубний вплив на результати фінансово-господарської діяльності підприємств. Чим вищий темп інфляції, тим значнішим є ступінь спотворення і активів, і пасивів балансу. Ігнорування впливу інфляції у вітчизняному бухгалтерському обліку та звітності, ігнорування методик розрахунку інфляційного впливу на підприємства призводять до того, що фактична ефективність фінансово-господарської діяльності спотворюється.

Концепція обліку інфляційних процесів в управлінні грошовими потоками підприємства полягає в необхідності реального відображення вартості його інвестиційних активів та грошових потоків з урахуванням інфляції [13, с.44]. Прийнято використовувати два основних поняття – номінальна і реальна сума грошових коштів. Номінальна сума грошових коштів являє собою оцінку її розмірів у відповідних одиницях без урахування зміни купівельної вартості грошей в аналізованому періоді. У той же час реальна сума грошових коштів характеризує оцінку її розмірів з урахуванням зміни купівельної спроможності вартості грошей в аналізованому періоді. Наслідки інфляції різносторонні (табл. 2) [2, с.10].

Підприємства, що мають зобов'язання до оплати в грошовій формі (різні види кредиторської заборгованості тощо) виявляються у виграшному становищі, оскільки отримують можливість провести виплати за своїми боргами знеціненими грошима.

Вирішити проблему неадекватного відображення фінансового стану може допомогти процес коректування фінансового результату. Слід зазначити, що використання коригувань – процес безперервний, що передбачає безліч ітерацій і обмежень, мета якого не в розробці кращого єдиного варіанта, а в постійному моніторингу зовнішнього середовища та своєчасного коригування параметрів господарської діяльності. Метою проведення такого коригування є досягнення максимально можливого рівня достовірності та надійності даних фінансової звітності внаслідок усунення об'єктивно існуючих спотворень інформації [12, с.60].

Таблиця 2

Вплив інфляції на фінансову систему підприємства

Показники фінансової звітності	Наслідки спотворення даних у формах фінансової звітності	Аналіз основних показників фінансової звітності
1. Активи:	Приховується нестача оборотного капіталу. Створюється ілюзія адекватності величини основних засобів та амортизаційних відрахувань для подальшого їх відновлення	Стає сумнівною реалістичність показників платоспроможності та ліквідності
- зниження вартості майна підприємства		
2. Зобов'язання	Призводить до прорахунків в оцінці кредиторської та дебіторської заборгованості	
3. Капітал	Деформується структура капіталу: частка власного капіталу в підсумку ресурсів, як правило, знижується до мінімальної величини	Спотворюється результат розрахунку фінансових коефіцієнтів, що характеризують ефективність вкладення капіталу
4. Доходи	Зростання цін на реалізовану продукцію є нижчим росту цін на сировину для її виробництва	Стає сумнівною реалістичність показників рентабельності та інших даних, що використовуються при розрахунку фінансових, у тому числі біржових показників, необхідних для прийняття довгострокових фінансових рішень (наприклад, прибуток, що припадає на одну акцію або співвідношення ціни і прибутку на акцію)
5. Витрати:	Призводить до заниження собівартості проданої продукції в порівнянні з поточною вартістю заміщення ресурсів, завищення прибутку і як наслідок - до вилучення обігових коштів у вигляді податку на прибуток і виплати дивідендів	
- матеріальні витрати; -амортизаційні витрати		
6. Фінансовий результат (прибуток)	Величина прибутку стає завищеною (перерахунок витрат з урахуванням відновлювальних цін на використовувані ресурси привів би до зниження суми прибутку і відображення реального значення)	

Загалом існують такі методи урахування інфляційного впливу в роботі підприємств (табл. 3).

Таблиця 3

Методи врахування інфляційного впливу в фінансовій діяльності підприємства

Облік зміни загального рівня цін (зміна купівельної вартості грошей)	Облік у поточних цінах	Збереження вартості капіталу
Перерахунок всіх або основних об'єктів бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності на загальний індекс зміни загального рівня цін	Оцінка негрошових (немонетарних) активів по відновній вартості на кожен звітну дату	Підприємство може отримувати прибуток тільки при збереженні свого капіталу
Виявлення доходу і прибутку з урахуванням впливу зміни рівня цін на виручку, собівартість реалізованої продукції	Коригування, що відображає вплив зміни цін на грошові (монетарні) активи та збитки від зберігання нетто-грошових активів	Величина капіталу вимірюється в постійних одиницях купівельної сили
Зміна одиниці обліку вартості, у той час як вихідна її база - реєстрація всіх активів за первісною вартістю - залишається, але перерахована в одиниці рівня купівельної спроможності	Зміна одиниці виміру вартості активів, що порушує загальний принцип їх оцінки за первісною вартістю	В якості доходу приймається тільки та частина підвищення вартості активів, яка більша величини загального рівня цін. Інша частина розглядається як коригування вартості функціонуючого капіталу

Як варіант вирішення проблеми може бути використання методу складання фінансової звітності в твердій валюті. В такому випадку відбувається перерахунок показників по кожній операції в тверду валюту відповідно до поточного валютного курсу, при цьому організації ведуть бухгалтерський облік у національній валюті.

Тобто в організаціях виникає паралельний облік у двох оцінках і в обраній іноземній твердій валюті, що веде до істотного збільшення витрат на бухгалтерський облік. Метод поправки на зміну купівельної спроможності грошей заснований на припущенні, що на звітну дату визначається вартість активів, пасивів, надходжень і витрат відповідно з середнім рівнем цін, обчисленим як індекс до базисного.

Складністю використання методу є своєчасність розрахунку такого єдиного індексу для всіх статей звітності в централізованому порядку, при цьому він не дозволяє врахувати неоднакове знецінення окремих видів

майна організацій [7, с.37]. У багатьох країнах застосовуються неформальні методи, які дозволяють враховувати вплив інфляції. Наприклад, у Франції створюється «Резерв на випадок зростання цін», який використовується для коригування звітної інформації [6, с.138].

Отже, особливістю роботи фінансів в умовах високої інфляції є необхідність коректування фінансової інформації. На основі результату цього процесу приймається рішення про адаптацію. Адаптація означає процес пристосування адаптивної системи до змін зовнішнього і внутрішнього середовища функціонування. Механізм адаптації включає в себе можливість використання таких інструментів, як модернізація, реструктуризація, реінжиніринг, управління на основі імпульсів, хеджування тощо.

Список використаних джерел

1. Азарова А. О. Джерела формування та способи залучення позикового капіталу // Економічний простір. – 2008. – №15. – С.126-135.
2. Безбородова Т. И. Оценка финансовой отчетности в условиях инфляции / Т. И. Безбородова // Международный бухгалтерский учет. – 2009. – №4. – С. 9-14.
3. Боднарчук А. В. Особливості формування статутного капіталу товариств з обмеженою відповідальністю / А. В. Боднарчук // Облік і фінанси АПК. Облік та звітність. – 2010. – №2. – с.66-69.
4. Бондина Н. Н. Обеспечение оптимальном структуры источников формирования финансовых ресурсов / Н. Н. Бондина // Нива Поволжья. –2014. – №30. – С. 115-122.
5. Бочаров В. В. Корпоративные финансы. – СПб.: Питер, 2008 – 272 с.
6. Дементьева С. Я. Учёт необоротных активов предприятий в условиях инфляции / С. Я. Дементьева // Научные труды Южного филиала Национального университета биоресурсов и природопользования Украины «Крымский агротехнологический университет». Серия: Экономические науки. – 2012. – №143. – С. 133-139.
7. Егорушкина Т. Н. К вопросу применения методов корректировки данных бухгалтерского учета в условиях инфляции / Т. Н. Егорушкина // Наука на рубеже тысячелетий. – 2011. – №10. – С. 33-34.
8. Запорожан О. М. Залучений капітал як основна складова власного капіталу підприємства // Вісник ЖДТУ. – 2009. – №2(48). URL : https://www.nbu.gov.ua/portal/Natural/Vzhdtu/econ/2009_2/8.pdf (дата звернення: 28.08.2019).
9. Казымов А. Е. Сущность и виды инфляции с точки зрения макроэкономической науки / Казымов А. Е. // Современная наука: актуальные проблемы и пути их решения. – 2014. – №12. – С. 87-89.
10. Кіреєва К. О. Вплив норми обов'язкового резервування на інфляційні очікування учасників ринку / К. О. Кіреєва // Фінанси, облік і аудит. – 2013. – Випуск 1 (21). – С. 73-79.
11. Коваленко Л. О. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник / Л. О. Коваленко, П. М. Ремньова. – Чернігів : ЧДІЕУ, 2001. – 456 с.
12. Королев Ю. Ю. Обеспечение сопоставимости экономических показателей в условиях инфляции // Инновации в науке. – 2011. – №2-2. – С. 60-66.
13. Коротаева Н. В. Методические инструментарию учета инфляционных процессов и рисков в системах управления денежными потоками на предприятии / Н. В. Коротаева // Экономинфо. – 2006. – №5. – С. 44-46.

14. Кремень О. І. Фінанси. Навч. посіб. / О. І. Кремень, В. М. Кремень. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с.
15. Макконнелл К. Р. Экономикс. Принципы, проблемы и политика: в 2 т.; пер. с англ. 11-го изд. / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю. – М.: Республика, 1992. – Т. 1. – 399 с.
16. Москальов А. А. Інфляція в Україні: прогноз та шляхи подолання / А. А. Москальов, П. В. Кондро, А. В. Щавінська // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ. – 2013. – Випуск 2 (50). – с.268-273.
17. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика : пер. с англ. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – 736 с.
18. Орлова К. Є. Визначення механізму адаптації підприємств до умов зовнішнього середовища/ К. Є. Орлова // Інноваційна економіка. – 2011. – №5. – С. 174-178.
19. Погожа Н. В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України / Н. В. Погожа // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2012. – Вип.2. – С. 144-149.
20. Понедільчук Т. В. Аналіз динаміки інфляційного процесу у посткризовий період економіки України / Т. В. Понедільчук // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. – 2014. – Вип. 2. – С. 243-246.
21. Приветкин А. А. Новый взгляд на сущность денег и инфляции / А. А. Приветкин // Ежегодник «Виттевские чтения». – 2013. – №1. – С. 190-195.
22. Распертов М. О. Теории и модели инфляционных процессов и экономике / М. О. Распертов, О. Н. Лоскутова // Апробация. – 2013. – №11. – С. 90-93.
23. Самуэльсон П. А. Экономика: пер. с англ. / П. А. Самуэльсон, В. Д. Нордхауз. – М.: БИНОМ, 1997. – 800 с.
24. Фишер И. Покупательная сила денег. – М. Фин-е изд-во НКФ СССР, 1926. – 400 с.
25. Чупіс А. В. Оцінка, аналіз, планування фінансового середовища підприємства / А. В. Чупіс. – Суми: Довкілля, 2005. – 368 с.

References:

1. Azarova A. O. (2008). Sources of formation and ways of raising debt capital. *Ekonomichnyy prostir [Economic space]*, vol. 15, p.126-135.
2. Bezborodova T. Y. (2009). Evaluation of financial statements in the context of inflation. *Mezhdunarodnyy bukhhalterskiy uchet [International accounting]*, vol. 4, p.9-14.
3. Bodnarchuk A. V. (2010). Features of formation of the authorized capital of limited liability companies . *Oblik i finansy APK. Oblik ta zvitnist' [Accounting and Finance APK. Accounting and reporting]*, vol. 2, p.66-69.
4. Bondina N. N. (2014). Ensuring optimal structure of sources of financial resources formation. *Niva Povolzh'ya [Field of the Volga region]*, vol. 30, p.115-122.
5. Bocharov V. V. (2008). *Korporativnyye finansy [Corporate Finance]*. Piter, SPb., 272p. (in Rus).
6. Dement'yeva S. YA. (2012). Accounting for fixed assets of enterprises in terms of inflation. *Nauchnyye trudy YUzhnogo filiala Natsional'nogo universiteta bioresursov i prirodopol'zovaniya Ukrainy «Krymskiy agrotekhnologicheskiiy universitet»*. Seriya: *Ekonomicheskiiye nauki [Scientific works of the Southern branch of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine "Crimean Agrotechnological University"*. Series: *Economics*], vol. 14, p.133-139.
7. Egorushkina T. N. (2011) On the issue of applying methods of adjusting accounting data in inflation. *Nauka na rubezhe tysyacheletiy [Millennium Science]*, vol. 10, p.33-34.
8. Zaporozhan O. M. (2009). Raised capital as the main component of the equity of the enterprise. *Visnyk ZhDTU*, vol. 2(48). Available at: https://www.nbu.gov.ua/portal/Natural/Vzhdtu/econ/2009_2/8.pdf (Accessed 26 Nov 2019) (in Ukr).

9. Kazymov A. E. (2014). The nature and types of inflation from the point of view of macroeconomic science. *Sovremennaya nauka: aktual'nyye problemy i puti ikh resheniya [Modern science: actual problems and solutions]*, vol. 12, p.87-89.
10. Kiryeyeva K. O. (2013). Impact of the reserve requirement on inflation expectations of market participants. *Finansy, oblik i audyt [Finance, accounting and auditing]*, vol. 1(21), p.73-79.
11. Kovalenko L. O., Remn'ova P. M. (2001). *Finansovyy menedzhment : navchal'nyy posibnyk [Financial Management: A Tutorial]*. ChDIEU, Chernihiv, 456p. (in Ukr).
12. Korolev YU. YU. (2011). Ensuring the comparability of economic indicators in terms of inflation. *Innovatsii v nauke [Science innovation]*, vol. 2-2, p.60-66.
13. Korotayeva N. V. (2006). Methodological tools for accounting for inflationary processes and risks in cash flow management systems at the enterprise. *Ekonominfo [Econominfo]*, vol. 5, p.44-46.
14. Kremen' O. I., Kremen' V. M. (2012) *Finansy. Navch. posib.* [Finance: A Tutorial], Tsentr uchbovoyi literatury, Kyiv, 416p. (in Ukr).
15. Makkonnell K. R., Bryu S. L. (1992). *Ekonomiks. Printsipy, problemy i politika: v 2 t.; per. s angl.* [Economics. Principles, Problems and Policies: in 2 vol.], 11nd ed. Respublika, Moscow, 399p. (in Rus).
16. Moskal'ov A. A., Kondro P. V., Shchavins'ka A. V. (2013). Inflation in Ukraine: Forecast and ways to overcome it. *Visnyk Chernivets'koho torhovel'no-ekonomichnoho instytutu KNTEU [Bulletin of Chernivtsi Trade and Economic Institute of KNTEU]*, vol. 2 (50), p.268-273.
17. Menk'yu N. G. (1994). *Makroekonomika: per. s angl.* [Macroeconomics]. Izd-vo MGU, Moscow, 736p. (in Rus).
18. Orlova K. Ye. (2011). Determining the mechanism of adaptation of enterprises to environmental conditions. *Innovatsiyna ekonomika [Innovative economy]*, vol. 5, p.174-178.
19. Pohozha N. V. (2012). Problematic aspects of formation and use of financial resources of the enterprise in the conditions of recession of Ukraine. *Visnyk sotsial'no-ekonomichnykh doslidzhen' [Bulletin of socio-economic research]*, vol. 2, p.144-149.
20. Ponedil'chuk T. V. (2014). Analysis of the dynamics of the inflation process in the post-crisis period of the Ukrainian economy. *Naukovyy visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya : Ekonomika [Uzhgorod University Scientific Bulletin. Series: Economics]*, vol. 2, p.243-246.
21. Privetkin A. A. (2013). A new look at the essence of money and inflation. *Ezhegodnik «Vittevskiye chteniya» [Yearbook «Wittiew Readings»]*, vol. 1, p.190-195.
22. Raspertov M. O., Loskutova O. N. (2013). Theories and models of inflationary processes and economics. *Aprobatsiya [Approbation]*, vol. 11, p.90-93.
23. Samuel'son P. A., Nordkhauz V. D. (1997). *Ekonomika: per. s angl.* [Economy]. BINOM, Moscow, 800p. (in Rus).
24. Fisher I. (1926). *Pokupatel'naya sila deneg* [The purchasing power of money]. Fin-e izd-vo NKF SSSR, Moscow, 400p. (in Rus).
25. Chupis A. V. (2005). *Otsinka, analiz, planuvannya finansovoho seredovyshcha pidpryyemstva* [Assessment, analysis, planning of the financial environment of the enterprise]. Dovkillya, Sumy, 368p. (in Ukr).